

Eduki biralak sareko euskal komunitatean

XABIER SALDIASEK WHATSAPPEAN FUNTZIONA DEZAKE (ETA BADAKIZU)

Zaila bazirudien ere, Whatsappak eta gisako aplikazio mugikorrek are gehiago azkartu dute edukiak kontsumitzeko modua. Kode bisualean funtzionatzen dugu, begi kolpe bakarrean uler daitezkeen irudiak nahi ditugu. Inondik ere, testuinguru paregabea da eduki biralentzat. Baina sortu al daitezke halakoak euskaraz, hain komunitate txikia izanik? Zein funtzio betetzen dute #euskalGIF moduko ekimenek? Antzeko galderen bueltan jarri ditugu sareko katramiletan aritu ohi diren hiru lagun: Joxe Rojas, Ana Malagon eta Galder Gonzalez.

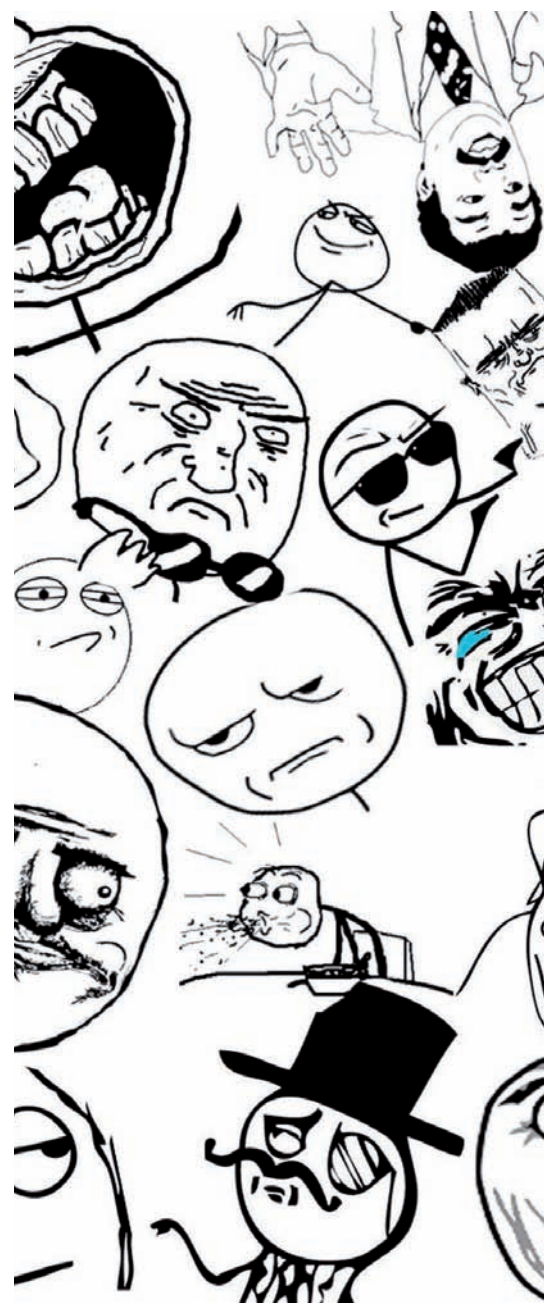

Kepa Matxain
@kmatxain

Era guztietakoak daude. Ikus daitezke, esaterako, Anne Igartiburu eta Anjel Mari Peñagarikano urteberri ospakizunetan, elkarri ezpain-muxu azkar bat ematen, xanpain edalontzi luzangekin topa egin bitartean. Edo Carlos Iturgaiz parlamentuan, alboko eserlekuan behar zuen despistatuaren ordezkari bozka-botoia sakatzen, *jolasten eta enredando*. Edo Odon Elorza, barrikadetarantz bidean, gabardina zabal, bularra irmo, harik eta ezustean atzera egin eta auto baten atzean ezkutatzaren den arte. Edo Roberto

Moso, Nerbioi ertzean, deabruak hartu bailuen dantzan. Nork daki, agian aurrerantzean historiara igartzeko ez da liburu handietan agertu beharrik izango. Aski izan daiteke GIF zaztar baten buklean betirako izoztuta geratzea.

Noski, horretan dabilenak ez du, zorionez, tamainako asmorik izaten. Gehienetan –ez beti– barre pixka bat egiteko erabiltzen dira. Baita euskaldunen artean ere. Berriki aldarrikatu du Joxe Rojasek euskarazko GIF-ak behar direla, euskal twitterlari saldoak egin

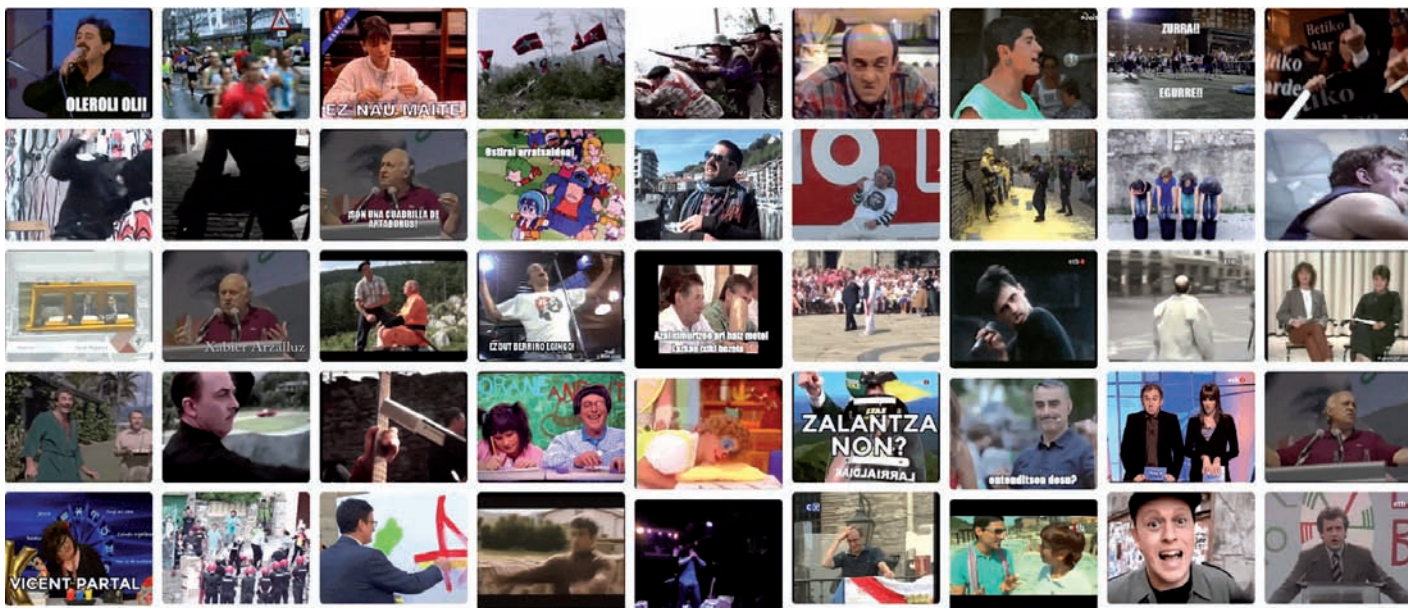

dio amuari kosk –bilatu #euskalGIF Twitterren–, eta horrekin batera mahai-gaineratu da sareko eduki biralen gaia. Sare sozialen garaiotan, komunikazio molde berri bat ari da gailentzen, gerroz eta bisualagoa, mamiaren aldean azkartasuna hobesten duena. Eduki biralentzat oso aproposa da hori, Rojasen ustez, “sinpleak direlako, begi kolpe batez ulertzen direnak, eta laburrak, errepikatzeko errazak”.

Galder Gonzalezaren irudiko, sare sozialetan kontua ez da edukia jasotzea,

Baina zein ezaugarri bete behar ditu eduki batek birala izateko? Ana Malagonek ez du uste formula jakin bat dagoenik. “Une jakin bateko testuinguruarekin edo egoera animikoarekin bat

Animazioak egiteko formatu digitala, orain hamarkada bat inguru beherakadan hasi zena, baina sare sozialak agertzearekin bat berriro loratu dena. Batik bat, bideo zatiak izan ohi dira, YouTube-
ren adierazpen minimoak, segundo batzuetan ikus daitezkeenak.

egiteko gaitasuna azpimarratuko nuke. Hartzailearekin maila pertsonal batean, edo gaurkotasan sozialarekin modu orokorragoan". Rojasi bururatzen zaizkio ezaugarri gehiago: laburra izatea eta azalpenik gabe ulertu ahal izatea. "Umorea ere garrantzitsua da, noski". Gonzalezentzat, berriz, edukiaren iruditeria bere egingo duen komunitate bat da ezinbestekoa: "ARGIaren jarraitzaileok pentsatzen dugu Beranduegiren txistek asko barreiatzen direla. Baina badira sare sozialetan dabiltzan mila-gazte euskaldun zertaz ari garen ez dakitenak. Beraiek beren eduki biralak izango dituzte, komunitate bat baldin badago". Horregatik iruditzen zaio biraltasuna gaizki ulertzen dela sarri: "Sor ditzagun eduki biralak bezalako esaldiak entzuten ditugu, baina alderantziz behar luke: sor dezagun komunitate bat, eduki batzuk barreia ditzakeena. Biral-tasuna da Whasappean eduki bera hiru lekutatik oso denbora gutxian jasotzea".

Iruditeria kolektiboa finkatzeko tresna

Apenas zegoen euskal GIFik orain bi hilabete inguru Rojasek bere blogeara ateratu zuenean: "GIF animatuak ingelesez topa daitezke, gaztelaraz, frantsesez... baina euskaraz?". Gabezia bati erantzun nahi izan zion, berak dioenez: "Whatsapp taldeetan etengabe hedatzen dira eduki biralak. Eta guretik sortutako edukirik ez badago, beste batzuek sortutakoetara jotzen dugu. Se-

» GALDER GONZALEZ:

"Eduki biralak sortu baino, sor dezagun komunitate bat, eduki batzuk barreia ditzakeena"

» ANA MALAGON:

"Lagungarria litzaiguke gure erreferente amankomunak erabiltzea. Ez dugu Oprah Winfrey bezalakorik, baina Goenkaleko Maria Luisa bai"

» JOXE ROJAS:

"Lorpen handia izango da meme batzuk euskal tribuaren barruan zirkulazio handia izatea"

Geroz eta gutxiago erabiltzen ziren GIF animatuak berpiztu dira sare sozialekin. Goiko irudian Joxe Rojasek abiatutako #euskalGIF ekimenaren barruan bildutako zenbait irudi.

guru nago gure gaztetxo askok ez dakitela nor den Xabier Saldias, baina Julio Iglesias askoz ezagunagoa egiten zaiela, bien lan diskografikoa guztiz ezezaguna izan arren". Horregatik iruditzen zaio GIFak iruditeria kolektiboa finkatzeko eta erreproduzitzeko bide egokia izan daitezkeela.

Gonzalezi ere garrantzitsua iruditzen zaio eduki horiek Euskal Herriko errealtatean sortzea. Beste kontu bat da euskaldunon artean komunitate bat baino gehiago egon daitezkeela. "Lagun euskaldun bati bidali nizkion niretzat barregarriak ziren #euskalGIF batzuk, baina harentzat ez zuten graziarik". Hala ere, tresna egokiak iruditzen zaizkio umore propioa lantzeko eta, zorte pixka batekin, euskarara eta "gure mundu ikuskerara" jende berria erakartzeko. Rojasek antzera pentsatzen du, euskaratik sortutako meemek erdal komunitatearekiko zubilana bete dezaketela. "Sarritan, irudia da memearen osagai nagusia. Horrek lagundu dezake euskaraz ondo ez dakitenek ere euskal memeak erabil ditzaten, eta, besterik ez bada, iruditeria kolektiboan euskal erreferenteak txertatzeko modu ona izan daiteke".

Erabilpen guztiz praktikoa dute GIFek Malagontzat. "Ia edozer gauza adie-

razteko komunitate afro-amerikarrak Oprah Winfreyren GIF animatuak erabiltzen dituen bezala, lagungarria litzazuke gure erreferente amankomunak erabiltzea gure 140 karaktereko adierazpenak ulergarriagoak egiteko. Ez dugu Oprah bezalakorik baina, tira, Goenkaleko Maria Luisa dugu”.

Umoretik harago

Meme, GIF eta tankerakoak umoretik sortu ohi diren arren, erregistro horretatik harago ere baliagarriak dira. Hala dio Rojasek: “Bi paragrafoko testu bat sor dezakezu azaltzeko lehendakaria epela baino gehiago dela autodeterminazio kontuekin, edo ‘nazioforala’ bezalako bi hitzekin meme bat egin dezakezu gauza bera esateko. Ez dut uste halakoetan umorea denik memearen kargarik handiena”. Hala ere, ukaezina da eduki biraletan umoreak arrakasta handiagoa izan ohi duela, Malagonen ustez. “Gauza labur eta arinen bila gabil-tza. Ohartu behar dugu zenbaterainoko presentzia duten sare sozialek eta mezularitza sistemek gure aisialdian, lan orduetako aisialdia barne”.

Biraltasunaren gaia ez da berria. “Go-viral!” (kanpaina birala izan dadila!) egi-ten zuten aldarri orain hamar urte onli-ne publizitate agentzietan, Malagonek oroitzen duenez: “Egun ez dakit horrela den ala amore eman duten ikusita bira-la izan behar zuen zerbait bilatzen zen bakoitzean ez zela biraltasunik lortzen, eta, alderantziz, bilatzen ez zenean lor-tzen zela”. Rojasek eta Gonzalezek go-goan dituzten kanpaina biral batzuk ze-rrendatu dituzte: politikan, “V de Bildu”, adibidez. Publizitatean, berriz, Euskal-telen Patxiii! famatua, Kelerren Epa!, eta ARGIAren #darpidegu kanpaina. Beste bat ere oroitu du Rojasek: “Bartolo ja-tetxearen Euskadi Irratiko iragarkiak. Hain dira atorranteak, nahita eginak di-rela pentsatzen hasia ere banago. Biral-tasuna bilatzeko egin dituzte horrela-koak, ez dago beste azalpenik”.

Naturalak izan, eta kito

Euskarazko eduki biralez aritu beha-rean, euskal eduki biralez aritu behar genukeela uste du Rojasek. “Horrela-koetan hizkuntzaren karga txikia iza-ten da, mezu nagusia irudian egoten da,

eta hori gure alde baliatu behar dugu”. Adibide bat oroitu du: “Orain urte bat-zuk oso modako bihurtu zen Eduard Khilen *Trololo* kantu hura, errusieraz arrastorik ez genuen arren. Barka-tuko dit Xabier Saldiasak, baina bere ‘olereili’ eta antzekoak ez al dira es-portagarriak?”. Bestalde, ez zaio irudi-tzen edukiak mundu osora zabaltzea ezinbestekoa denik. “Lortzen badugu meme batzuk euskal tribuaren barruan zirkulazio handia izatea, lorpen handia izango da, kontuan izanda guk baino askoz gehiago kontsumitu eta produ-zitzeko gai diren hizkuntz eta kultur komunitate erraldoiz inguratuta bizi garela”. Antzera uste du Gonzalezek: “Biraltasuna ez da komunitatearen ta-mainaren araberakoa, komunitate ho-rretan sortzen duen erreakzioaren ara-berakoa baizik”.

Euskal memegintza hasi besterik ez da egin. Eta biderako, kasik hobe hain-beste nekatzen gaituen nazio eraikun-tzaren motxila erantztea. Malagonek garbi dauka: “Gure adierazpenetan na-turalak eta zintzoak izatearekin nahiko lan badaukagu”. ■

Ontzi arinak ondo bereizteko zenbait gomendio

